

Kosinszky Richárd

# A belső struktúra ritmusa

**Gáspár György:  
Imprint City**

Hegyvidék Galéria,  
2022. IV. 9. – V. 7.

Beszédes Gáspár György kiállításának címe, amelyen többnyire az elmúlt – Covid-időszámítás szerinti – pár év munkáiból láthatunk válogatást. Imprint, azaz lenyomat, de jelenthet valami olyat is, amely mély benyomást tett ránk, vagy kitörölhetetlenül beírta, bevészte magát egészen az automatizmus, az azonnali felismerés szintjéig. Nem konkrétan beazonosítható alakzatokról beszélünk, de amikor Gáspár műveire tekintünk, tagadhatatlanul elfogja az embert egy furcsa familiaritás. Ez a forma vagy alakzat ismerős.

Mintha leírnának egy általános vagy éppen nagyon is specifikus létezőt pedagógiai vázlatkönyvként, mintakönyvként vagy enciklopédiaként „A geometrikus alakzatok eredete” címmel. A formák és a színek rétegei a néző tekintetében összeállva megadják saját definíciójukat, és önmaguk lenyomatává válnak, miközben ebben az optikai oszcillációs munkában mintegy fel is boncolják, elemeikre bontják – leírják – magukat. Olyan jelek halmazává válnak, amelyek saját szintaxissal és szemantikával bírnak, referenciapontként pedig saját vizualitásukat jelölik ki. Ha nagyon tömören akarok fogalmazni, akkor ebben a folyamatban Gáspár művei saját magukra nyomják önnön képüket. Látni fogjuk, hogy az architektúrával közvetlenebbül operáló, 2017-re visszanyúló munkákra ez ugyanúgy igaz, mint a legfrissebb frottázsokra – utóbbiak esetében talán még inkább.

A jeleket az alakzatok és színek patikamérlegesen kimért ritmusa határozza meg. Mindennek megvan a helye, minden egymásra épül vizualitásában és térmélységében egyaránt. Gáspár hangsúlyos, bizonyos értelemben centralizált rendszert épít fel és teremt benne harmóniát. Mindez a jelek egymásra rétegzettségéből és (tömegüknek, tonálításuknak, kiterjedésüknek) minőségbeli különbözőségéből fakadóan kikényszeríti az olvashatóságot, az egymáshoz képest való meghatározást. Az alkotásoknak nincsen origója vagy diszkrét pontja, minden viszonylagos – a többi elemhez képest. Nagyon szépen leolvasható ez a derékszögek rendszeréből szigorúan kiszervezett, majd a rétegek egymásra fektetéséből létrejövő szövetben fel is oldódó, felfeslő munkákról, ahogyan az idézőjeles városokról és az azok egyes fázisairól lehúzott frottázsokról is. A grafikák még érzékenyebben adják vissza azt, amit Gáspár képpé sű-



Enteriőr GÁSPÁR György kiállításán az előtérben a *Szmog II.* (2019, ragasztott, polírozott üveg, akril, 62x32x15 cm) című művel (Hatvani-gyűjtemény)  
Fotó: Egressy Orsolya  
A művész jóvoltából  
←

rítve mutat meg, de már üveglapok közé szorítva – mint-ha egy biológiai mintát vizsgálnánk mikroszkóp alatt. A frottázsokkal, a hangsúly eltolásával egészen más kép születik. Improvizációs játék adott témára, ahol megmarad a leitmotiv. A vezérmotívum és szövedékei a mű belső rendjéhez igazodó metamorfózison átesve önmaguk permutációiban térnek vissza, mintha egy állandóan mozgásban lévő folyamat pillanatképei lennének. Ez tehát egy ritmizáló, harmonikusan építkező rendszer, amely bizonyos belső szabályok szerint rendeződik össze képpé.



GÁSPÁR György:  
*Tensioner II.*, 2022,  
 ragasztott, csiszolt üveg,  
 akril, 60×60×6 cm  
 Fotó: Egressy Orsolya  
 A művész jóvoltából  
 →

Kialakul egy belső vázrendszer, amelyet képi architektúrának is nevezhetünk – a Kassák-Moholy-spektrumon utóbbi felé billenve. Gáspár György esetében ez szoros rokonságot mutat a ténylegesen architekturális gondolkodással. Az üveg médiumának sajátosságait kihasználva, annak transzparenciájára és reflexív jellegére építve vizuális, képi elemekkel teremt optikai tereket. Az eredmény az architekturális logika visszaadása, egy specifikus térélmény kidolgozása.

GÁSPÁR György:  
*Natural studies IV.*,  
 2022, laminált,  
 csiszolt üveg, akril,  
 100×100×3 cm  
 Fotó: Egressy Orsolya  
 A művész jóvoltából  
 ↓

Az architekturális, térélménybeli gondolkodás velejáró szükségszerűsége a rétegek egymásra fektetése,

amely a természetesség illúzióját kelti. Ezek nem perspektivikus tereket hoznak létre, hanem szintani és formai harmóniákat, illetve kontrasztokat követve optikai minőségeket alkotnak. Az így létrejövő rétegstruktúrákat pedig a Gáspár által hagyott – az anyagi lehetőségeket is számításba vevő – nyomok fogják képi minőséggé integrálni. Az így létrejövő természetességek ezért duplán illúziók, melynek során az egyes rétegek fiziognómiai egyesítése, összegzése a kép tárgyát hivatott reprezentálni vagy annak benyomását kelteni.

Nincsenek tapintható, csak optikai minőségek. Az ezekről szerzett látványélmény csak előzetes tapasztalatainkra és elvárásainkra építhet. A plasztikai mélységek ezáltal válnak optikai rétegekké: minden elem, amely a hordozóra kerül, határozott szerkesztés és tudatos képépítés eredménye. A valódi különbség abban rejlik, hogy a belső struktúrát milyen mértékben oldja fel a fény, a szín és a forma.

Mindebből kitűnik, hogy Gáspár György *Imprint City* című kiállításán bemutatott munkái elsősorban képként vagy plasztikaként regisztrálódnak. Bár az üveg médiuma fontos, mégsem meghatározó. A tárlaton látható művek esetében az üveg már nem lencseként funkcionál, nem törli meg a fényt vagy csapja be a szemünket kényelmetlenül elhelyezhetetlen görbe egyenesekkel. Az üveg leginkább használt vagy kihasznált szubtilis tulajdonsága az, hogy nincs ott. Keretbe foglalja Gáspár képi struktúráit; a kiállítás tárgyainak esetében olyan, mint az említett képi rendszerek harmóniájában a szünet. Legyen az hosszú vagy rövid, felerősíti az előtte és az utána következő ütemet.

A pécsi bauhäusler gyökerek találkoznak a még felnőttként is vágyott Lego-szettekkel. Az anyagban rejlő lehetőségekkel való játékos kísérletezést egy kutató precizitásával analizálja és rendszerezi. Olyan képi élményt közvetítő műveket hoz létre ezzel, amelynek részei a belső struktúra ritmusát követve tudnak csak harmonikusan összeállni. Vagy ahogy Gáspár fogalmazott, egy tárgy – egy poén.

